נטושים דבע"כ דכתיב °והשביעית תשמטנה ונטשתה = *אפקעתא דמלכא, רטושים דמדעתן דכתיב °אם על בנים רוטשה תנא "וכולם שמין להם כאריס אהייא אילימא אשבויין, השתא זריז ונשכר הוה, מאי דאשבח מיבעיא אלא ארטושים, והא מוציאין אותן מידו קתני אלא אנטושים, למאן אילימא לרבנן הא אמרי מוציאין אותו מידו אי רבן שמעון בן גמליאל הא אמר שמעתי שהנטושים כשבויין? כשבויין ולא שבויין: כשבויין דאין מוציאין אותן מידו ולא שבויין דאילו התם זריז ונשכר ואילו הכא שיימינן ליה כאריס, ומאי שנא מהא *דתנן המוציא הוצאות על נכסי אשתו: הוציא הרבה ואכל קימעא, קימעא ואכל הרבה מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל הא לא דמיא אלא להא (*דתנן) המוציא הוצאות על נכסי אשתו קטנה כמוציא על נכסי אחר דמי אלמא כיון דלא סמכא דעתיה, תקינו ליה רבנן כי היכי דלא לפסדינהו, הכא נמי תקינו ליה רבנן כי היכי דלא לפסדינהו. וכולן שמין להם כאריס וכולן לאיתויי מאי לאיתויי הא דאמר רב נחמן אמר שמואל שבוי שנשבה מורידין קרוב לנכסיו, יצא לדעת אין מורידין קרוב לנכסיו ורב נחמן דידיה אמר בורח הרי הוא כשבוי, בורח מחמת מאי: אילימא מחמת כרגא היינו לדעת אלא בורח מחמת מרדין. אמר רב יהודה אמר שמואל שבוי שנשבה והניח: קמה לקצור, ענבים לבצור, תמרים לגדור, זיתים למסוק - בית דין יורדין לנכסיו ומעמידין אפוטרופוס וקוצר ובוצר וגודר ומוסק ואח"כ מורידין קרוב לנכסיו, ולוקים אפוטרופא לעולם: אפוטרופא לדיקנני לא מוקמינן: אמר רב הונא אין מורידין: קטן לנכסי שבוי, ולא קרוב לנכסי קטן, ולא קרוב מחמת קרוב לנכסי קטן - אין מורידין קטן לנכסי, שבוי דלמא מפסיד להו, ולא קרוב מחמת קרוב לנכסי קטן = באחי מאימא [ולא קרוב לנכסי קטן] כיון דלא מחי אתי לאחזוקי ביה, *אמר רבא שמע מיניה מדרב הונא אין מחזיקין בנכסי קטן ואפילו

שמות כג

הושע י

רש"י

ה"ג נטושים על כרחן דכתיב והשביעית תשמטנה ונטשתה היינו על כרחו: אפקעתא דמלכא · מצות המלך: רטושים מדעתן דכתיב אם על בנים רוטשה · היינו מדעתו ולא שביה דכתיב רישיה דקרא וקם שאון בעמך היו יראים שלא יבאו אויבים עליהם וכל מבצריך יושד יגלו בגולה מאליהן ויעזבו העיירות שדודין מאין איש כשוד שלמן בית ארבאל ביום מלחמה כשודדין הבאין למלחמה על ידי מארב על עם היושב בשלום שלא נזהרו בהם לברוח מפניהם ושודדים את הכל וכמוהו (ירמיה יג) הגלת יהודה כולה הגלת שלומים מתוך ישיבת שלום באין מחריד הגלם נבוכדנצר · בית ארבאל תרגם יהונתן בית מארב אל"ף למ"ד יתרים בו כמו (הושע ב) יענו את יזרעאל שהוא לשון זריעה ולא לשון עיר ומדקא אמר יושד כשוד שלמן בית ארבאל מכלל דההוא יומא לאו בית ארבאל ביום מלחמה הוה אלא מורך בא בלבם והמה עוזבים אם על בנים והולכים להם מדאגת האויב שמא יבא עליהם: רוטשה · נעזבה: וכולן · מפ' לקמיה אהייא קאי וכולא לאתויי מאי: שמין להם כאריס · אם יבאו הבעלים יטלו אלו בשבח קרקעות ופירות כמנהג אריסי המקום: השתא זריז ונשכר הוי · [א] ויטול הכל: דאילו התם זריז ונשכר · דכיון ששמעו בו שמת, כי נחת לה, אדעתא דכולהו פירי נחת, אבל הכא דלא שמעו שמת, לאו אדעתא דכולה נחית אלא ליטול כאריס בכל שנה ושאר פירות יהא מונחין: נכסי אשתו · נכסי מלוג שהוא אוכל פירות והקרן שלה: הוציא הרבה ואכל פירות קימעא · קודם שמת או שגירשה: הא לא דמיא · תרוצא הוא, הא דנכסי שבויין להא דאשתו קטנה דמי: קטנה · שהיא יתומה שהשיאוה אמה ואחיה ואין קידושין תופסין בה מן התורה אלא מדברי סופרים לפיכך יוצאה במיאון בע"כ אם תמאן: כמוציא על נכסי אחר דמי · ואם הוציא ולא אכל כדי הוצאתו שמין לו כארים: דלא סמכא דעתיה · שיהא מוחזק בידו דדואג שמא תמאן בו: תקינו ליה רבנן ליטול כארים: כי היכי דלא ניפסדינהו · שלא יקלקל הקרקעות לזורען תמיד, ולא יעבוד ולא יעדור כרמים: לאיתויי הא דרב נחמן · בורח מחמת מרדין: יצא לדעת אין מורידין · דכיון שהיה שפוי בדעתו ולא צוהו בלכתו לירד לנכסיו ש"מ לא ניחא ליה: בורח הרי הוא כשבוי · שאין דעתו מיושבת עליו מחמת שהוא בהול: מחמת כרגא · שאין לו ממה לפרוע כסף גולגלתו למלך ובורח לפני בוא הזמן: היינו יוצא לדעת · שאין כאן בהלה: מחמת מרדין · שהרג את הנפש ופרסאי הורגין על שפיכות דמים כדאמרינן בבבא קמא (דף קיז·) מרדין היא רליחה בלשון פרסי וכן מפורש בשערים דרב האי גאון (שער מ): מעמידין אפוטרופוס · להכניס דבר המוכן ויהא שמור לבעלים ואח"כ קרוב מורידין להשביח וליטול אריס: ולוקים אפוטרופוס לעולם · שלא יטול כלום: אפוטרופא לדיקנני לא מוקמינן · אין בית דין טורחין לבקש אפוטרופוס לאנשים גדולים שנתמלא זקנם לפי שלא ימלאוהו דבשלמא ליתמי איכא דשמע להו והוי אפוטרופוס לדבר מצוה אבל לדיקני לא שמעי להו: אין מורידין קטן לנכסי שבוי · ואפילו הוא ראוי ליורשו, דקא מפסיד להו ומוטב שיורידו להם איש נכרי: ולא קרוב · הראוי לירש בנכסי קטן לעשות ולאכול כדמסיים טעמיה דכיון דקטן לא ידע למחויי אתא האי קרוב לאחזוקי בהן ולומר לחלק ירושתו בא, וטוב להם להוריד איש נכרי דלא מצי למטען בהו ירושה: ולא קרוב מחמת קרוב לנכסי קטן · כגון קטן שיש לו אח מאב ואותו אח מאב יש לו אח מאם דאיש נכרי הוא אצל קטן אין מורידין אותו אח מאם לנכסי קטן מחמת קורבת אחיו של זה שהוא אח של קטן דאתי לאחזוקי בהו לצורך אחיו ויאמר "נכסים הללו של אחי מאמי הם שנפלו לו מאביו ואנו לחלוק בהו: באחי מאימא · כדפרישית שזה אח מן האם לאחיו של קטן מן האב: ש"מ מרב הונא · דאמר אין מורידין קרוב לנכסי קטן שמא יחזיק בהם מחמת ירושה אבל אחר שאין לו טענת ירושה מורידין ולא חיישינן שמא יטעון "אביו של קטן מכרם לי ואכלתים שני חזקה ש"מ אין מחזיקין בנכסי קטן אם לא אכל בפני האב שלש שנים ;אין שלש שנים שאכלן בפני הקטן חזקה:

ואפילו

תוספות

וכולם שמין להם כאריס · אנטושים דרשב"ג קאי כדמסיק פי' רש"י דבשבוי (א) שמשמע שמתו אוכל כל הפירות ואם יבואו הבעלים קודם שיאכל הפירות יטול כשאר אריסין ויחזיר השאר ובנטושים דלא שמע שמת לא יאכל כל הפירות אלא שמין הפירות שיאכל כשאר אריסין למחצה לשליש ולרביע ולא יאכל כלום בחנם וקשה דאמאי משני לעיל ליורד ולמכור תנן לישני ליורד ולאכול תנן דהא אפילו לאכול בחנם איננו יורד ועוד מאי פריך בתר הכי אף בניהם כלל לא הא ודאי אין לו כלל אפילו למ"ד מורידין כיון שאין לו אלא כאריס נכרי ועוד מאי פריך מהמוציא הוצאות על נכסי אשתו דהתם יורד לאכול כל הפירות אבל הכא איננו יורד כי אם בתורת אריסות ועו דאמר שמואל לקמן שבוי שהניח קמה לקצור מעמידין אפוטרופוס וקוצר ובוצר ואח"כ מורידין קרוב לנכסיו ומעיקרא אמאי אין מורידין קרוב כיון שלא יאכל הפירות בחנם לכך נראה דודאי שכל הפירות אוכל בחנם ואם זבל וחרש וזרע ובעלים באו קודם שקצר יטול אריס שכר טרחו ועמלו ולרב וכן לת"ק אית להו שאין שמין כאריס ולכך אין מורידין דלמא מפסיד להו לפי שירא שיבואו הבעלים קודם שיקצור ויאכל ולא יטול כלום ולא ישביח הקרקע אלא כל מה שימצא יאכל בחנם כדין קרוב היורד לנכסי שבוי והשתא פריך שפיר כיון שאוכל כל הפירות כשיבואו הבעלים קודם שילקט אמאי נוטל כאריס טפי מהמוציא הוצאות על נכסי אשתו כו' והא דקאמר ואילו התם זריז ונשכר פי' כששמע הבעלים ממשמשים ובאין מניחין אותו לקדם ולתלוש אע"פ שהפירות ישוו הרבה מעמלו כיון שאם לא יקדם אין משלמין טרחו אבל הכא בנטושים אם באו בעלים אין מניחין אותו לתלוש כיון דלא מפסיד מידי דשיימי' להו כאריס:

אמר שמואל שבוי שנשבה מורידין · וא"ת והאמרה שמואל חדא זימנא וי"ל דה"ק אף על גב דבשבוי מורידין יצא לדעת אין מורידין:

היינו לדעת · דמסתמא לא פליג אשמואל מדלא קאמר אף בורח או אף יוצא לדעת:

ש"מ מדרב הונא אין מחזיקין בנכסי קטן ואפי' הגדיל · פרש"י מדאמר רב הונא אין מורידין קרוב הא נכרי מורידין וקשה דבלא רב הונא כמה משניות יש שמעמידין אפוטרופוס לנכסי יתומים פרק הניזקין (גיטין דף נב·) מנהו ב"ד לא ישבע וע"ק היכי מוכח מדרב הונא דאין מחזיקין דלמא אי טוען שני חזקה מועיל והא דמורידין נכרי משום דליכא למיחש למידי דע"כ כיון דמורידין א"כ יש לו דעת לומר הבא עדים שלקחת מאבי והכי נמי יש לו לדעת ולמחות בסוף כל שלשה וכי

עין משפט נר מצוה

נד א מיי' פ"ז מהלכות נחלות הל' ה סמג עשין לז טוש"ע ח"מ סי' רפה סעיף ב וע"ש:

נה ב מיי' פכ"ג מהל' אישות הל' ח סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' פח סעיף ז:

נו ג מיי' שם הל' י טוש"ע שם סעיף י:

נז ד ה מיי' פ"ז מהלכות נחלות הל' ה סמג עשין לז טוש"ע ח"מ סי' רפה סעיף ב:

נח ו מיי' שם הלכה ו טוש"ע שם סעיף ג:

נט ז מיי' שם הלכה ה טוש"ע שם סעיף ב:

ס ח ט י מיי' שם פ"ח הל' א ב סמג עשין לז טוש"ע ח"מ סי' רפה סעיף ו:

סא כ מיי' פי"ד מהל' טוען ונטען הל' ז סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' קמט סעיף יט:

רבינו חננאל

תנא וכולן שמין להן כאריס. אוקימנא כרשב"ג דאמר שמעתי שהנטושין כשבויין. וסבר האי תנא כשבויין ולא שבויין כשבויין שאם תפשו דאין מוציאין מידם ולא שבויין דאלו גבי שבויין אם קדם ותלש ואכל הרי זה זריז ונשכר ואלו גבי נטושין שמין להן כאריס. ואקשינן מאי שנא מהא דתנן המוציא הוצאות בנכסי אשתו הוציא הרבה ואוכל קימעא מה שהוציא הוציא ומה שאכל אכל וכו' אסיק' תיקנו להן רבנן לשום להן כאריס כי היכי דלא ניפסדינהו לנכסי. ודייקי' וכולן לאתויי שבוי שנשבה שמורידין קרוב לנכסיו. יצא לדעת אין מורידין קרוב לנכסיו מאי טעמא דאמרי' מכדי לדעת יצא היה לו להוריד קרוביו לנכסיו כיון שלא הוריד הוא גם אנו אין מורידין אבל הבורח מחמת מרדין כלומר הבורח מחמת נפשות מורידין קרוב לנכסיו דאמרי' מחמת טירדא הוא דלא הורידם וקיימא לן כשמואל דהא רב נחמן קאי כותיה הלכך במקרקעי מורידין קרוב לנכסי נטושין וכששמעו בהן שמתו מורידין אפילו*) לנכסי נטושין. ומטלטלי אם תפשו אין מוציאין מידם ואם לא תפשו מפקידין אותן ביד נאמנין. **) ואם נראין הדברים שמתו אע"פ שאין עדות ברורה במיתתן נותנין אותן ליורשין. פי' אפוטרופא לדיקנני כלומר לאדם גדול בעל זקן אין מעמידין לו אפוטרופוס. וקיימא לן כשמואל דאמר מורידין קרוב לנכסי שבוי דהא רב הונא דתלמיד רב הוא אמר אין מורידין (קרוב) [קטן] לנכסי שבוי דלמא מפסיד להו ולא קרוב לנכסי קטן הא גדול ואפי' קרוב בנכסי שבוי

*) נראה דצ"ל אפילו לנכסי רטושין ועי' בש"מ כאן מש"כ בשם הרא"ש ז"ל. **) נראה דר"ל כגון שטבע במים שאין להם סוף וכיוצא בו ועי' ברמב"ם ובש"ע ח"מ ס"ס רפד.

מסורת הש"ס

[לקמן קו·קט.]

כתובות עט:

נ"ל דאמר ר"י אמר רב חסדא וכן הוא בכתובות פ. [ועי' תוס' יבמות קז. ד"ה דאי]

כתובות יז: [ע"ש בתוס']

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וכולם וכו' דבשבוי שמעו בו שמת וכו' ובנטושים דלא שמעו בו שמת לא:

◆

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה השתא כו' ויטול הכל. נ"ב עי' תוס' ד"ה וכולן (ועמ"ש רבינו בח"מ סי' רפ"ס ס"ק ז):

נושא/מבנה

שלבי בירור

הא דקתני "וכולם שמין להם כארים"

תת נושא

המוציא הוצאות

על נכסי אשתו

על נכסי אשתו הקטנה

מבנה

אילימא/אלא

שלבי בירור -

בורח מחמת מאי

נושא (דף מ.)

אין מורידין קרוב לנכסי קטן

*דאמאי נוטל הכל

*עי' ריטב"א

כב א מיי' פ"ח מהל' נחלות הל' ב סמג עשין לו טוש"ע ח"מ סי' רפה סעיף ז:

כג ב ג ד מיי' שם סמג שם טוש"ע שם סעיף ט:

כד ה (מיי' פ"ד מהל' נחלות) סמג עשין לו טוש"ע ח"מ סי' רפ סעיף ו:

כה ו מיי' פ"ג מהל' עדות הל' יב סמג עשין קט טוש"ע ח"מ סי' כח סעיף ה:

כו ז מיי' פ"ט מהלכות נחלות הל' ב ועיין בהשגות ובמגיד משנה סמג עשין לו טוש"ע ח"מ סי' רפז סעיף ח:

(*)

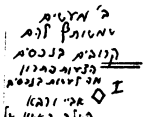

נושא/מבנה

ב' מעשים
משותף להם
קרובים בנכסים
הצוות האחרון
מה לעשות בנכסים

I אביי ורבא
בשלב ראשון של המעשה

II אביי ורבא
בשלב שני של המעשה

[וע"ע תוספות גיטין כח. ד"ה והניחו]

תורה אור

ואפילו הגדיל, ולא אמרן אלא באחי דאבא אבל באחי דאמא לית לן בה, ואחי דאבא נמי לא אמרן אלא בארעתא אבל בבתי לית לן בה, ובארעתא נמי לא אמרן אלא דלא עביד עיטדא אבל עביד עיטדא קלא אית לה, °ולא היא - לא שנא אחי דאבא ולא שנא אחי דאמא, לא שנא ארעתא ולא שנא בתי, ולא שנא עביד עיטדא לא שנא לא עביד עיטדא, לא מחתינן. ההיא סבתא דהויא לה תלת בנתא, אישתבאי איהי וחדא ברתא, אידך תרתי בנתא: שכיבא חדא מינייהו ושבקה ינוקא, אמר אביי היכי נעביד: לוקמינהו לנכסי בידא דאחתא, דלמא שכיבא סבתא ואין מורידין קרוב לנכסי קטן. נוקמינהו לנכסיה בידא דינוקא, דלמא לא שכיבא סבתא ואין מורידין קטן לנכסי שבוי, אמר אביי הלכך פלגא יהבינא לה לאחתא, ואידך פלגא מוקמינן ליה אפוטרופא לינוקא. רבא אמר °מגו דמוקמינן אפוטרופא לפלגא מוקמינן ליה אפוטרופא לאידך פלגא. לסוף שמעו דשכיבא סבתא, אמר אביי תילתא יהבינן לה לאחתא ותילתא יהבינן ליה לינוקא, ואידך תילתא: יהבינן דנקא לאחתא ואידך דנקא מוקמינן ליה אפוטרופא לינוקא. רבא אמר °מגו דמוקים אפוטרופא לדנקא מוקמינן נמי אפוטרופא לאידך דנקא. *מרי בר איסק אתא ליה אחא מבי חוזאי א"ל פלוג לי, אמר ליה לא ידענא לך, אתא לקמיה דרב חסדא א"ל °שפיר קאמר לך שנאמר *°ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו מלמד שיצא בלא חתימת זקן ובא בחתימת זקן, א"ל זיל אייתי סהדי דאחוה את, אמר ליה אית לי סהדי ודחלי מיניה דגברא אלימא הוא, א"ל לדידיה: זיל אנת אייתי סהדי דלאו אחוך הוא א"ל דינא הכי - המוציא מחבירו עליו הראיה? א"ל הכי דיינינא לך ולכל אלימי דחברך, אמר ליה סוף סוף אתו סהדי ולא מסהדי, א"ל תרתי לא עבדי, לסוף אתו סהדי דאחוה הוא, א"ל לפלוג לי נמי מפרדיסי ובוסתני דשתל, אמר ליה שפיר קאמר לך *דתנן הניח בנים גדולים וקטנים והשביחו גדולים את הנכסים השביחו לאמצע

וכן

בראשי' מב

ואפי' הגדיל · הקטן משירד לתוכו ואכלו ג' שנים בפניו משהגדיל לא הויא חזקה דהואיל ותחילת ירידתו לתוכו הוה קטן לא ידע כשהגדיל שהן של אביו ולפיכך לא מיחה דאי ס"ל לרב הונא דמחזיקין בהן משהגדיל היכי מחתינן נכרי לנכסי קטן שמא יהא בידו משיגדיל ויטעון אתה מכרת לי משגדלת ואכלתים שני חזקה: **ולא אמרן** · דאין מורידין קרוב לנכסי קטן: **אלא באחי דאבא** · אחיו מאביו שיטעון בהן לך ירושה: **ארעתא** · שדות: **אבל בבתי לית לן בה** · שהשכנים מעידין עליהם שבאו לחלקו של קטן: **עיטדא** · שטר חלוקה כשחלקו מתחילה (מלכים ב יב) רק הבמות לא סרו מתרגמינן במתא לא *עטדו לא הפליגו מהם: **לא שנא אחי דאמא** ** · פן יאמר של אמי היו נכסי מלוג ואביו של קטן בעל אמי היה מוחזק בהן מחמת שהוא אוכל פירות והוא מת קודם לאמי ולא ירשה ואני יורש חליין מחמת *אמי: **היכי ליעבד** · בנכסי דסבתא שאין אנו יודעין אם קיימת אם מתה: **בידא דאחתא** · דהילכתא *כרשב"ג דקס ליה שמואל כוותיה: **דלמא שכיבא סבתא** · ויש לקטן חלק בהן שהם שלו מחמת אמו או שמא חליין שלו שמא מתו שתי השבויות: **לוקמינהו לפלגא דנכסי בידא דינוקא** · איכא למיחש דלמא לא שכיבא סבתא ואין לו חלק בהן ואין מורידין קטן לנכסי שבוי: **פלגא יהבינן לאחתא** · ממה נפשך אם מתו שתי השבויות הרי זו יורשת חליין ואם לאו מורידין קרוב לנכסי שבוי: **מוקמינן אפוטרופוס** · ולא מחתינן קטן לגוייהו דלמא לא שכיבא ואין מורידין קטן לנכסי שבוי: **שמעו דשכיבא סבתא** · לסוף שמעו שמתה הזקנה ועל הבת שנשבית לא שמעו: **תילתא יהבינן כו'** · דהא ודאי שליש הנכסים לזו ושליש לקטן: **דנקא** · שתות חצי השליש: **יהבינן לאחתא** · ממה נפשך אם מתה האחות הרי חצי חלקה לזו ואם לאו מורידין קרוב לנכסי שבוי: **ואידך דנקא** · לא יהבינן לה שמא של קטן הם ואין מורידין קרוב לנכסי קטן: **אתא ליה אחא מבי חוזאי** · שהלך אביו לבי חוזאי ונשא שם אשה וילדה לו את זה וחזר מרי לכאן וירד לנכסי אביו ובא זה אחריו לזמן מרובה ותבע חלקו: **שפיר קאמר לך** · שאינו מכירך ואין זה רמאות שכשיצא מאצלך לא היה לך חתימת זקן ועכשיו בא בחתימת זקן: **ויכר יוסף את אחיו** · שכשיצא מהם היו כולם חתומי זקן והם לא הכירוהו שיצא מאצלם בלא חתימת זקן ובא בחתימת זקן: **דלאו אחוך הוא** · אותם עדים שיש לו לזה שבאו משם ומכירין בו מי הוא הביאם אתה ויעידו שאינו בן אביך או בקש עדים אחרים: **א"ל** · מרי לרב חסדא אי מיגלי דחלי, מה תועלת: **סוף סוף אתו סהדי ולא מסהדי** · אלא כמותי ולא כמותך: **תרתי לא עבדי** · מיראתך יעשו אחת שישתקו אבל שתים לא יעשו - לא דיין שישתקו לא יעידו האמת אלא גם שיעידו שקר: **א"ל** · ההוא אחא לרב חסדא: **נפלוג לי מפרדיסי** · כרמים: **ובוסתני** · גינות של אילנות: **דשתל** · איהו והשביחן ויתן לי חליין כמו שהן משובחין:

וכן

וכי תימא הא פשיטא ליה דאינו יודע למחות בסוף ג' אף ע"פ שהוא נזכר לשאול עידי מכירה דרגילות הוא טפי לשכוח מחאה בסוף כל ג' א"כ בלא רב הונא פשיטא דאין מחזיקין וי"ל דאי לאו רב הונא ממה שמעמידין אפוטרופוס לנכסי יתומין אין להוכיח דאין מחזיקין דאפילו מחזיקין לא חיישינן שמא יחזיק דב"ד לא יבררו כי אם נאמן או משום דידע למחות בסוף כל ג' כדפרישית אבל מדאמר רב הונא אין מורידין קרוב א"כ חושש לרמאות וגם אית ליה דלא ידע למחות בקרוב ולומר שדה זו של אבי ולא הגיע לחלקך אם כן בנכרי נמי לא ידע למחות ולכך אין מחזיקין וא"ת כמו שיש לו לדעת ולומר לנכרי לשאול עידי מכירה כמו כן יהיה לו דעת לומר לקרובו אייתי ראיה שזה הגיע לחלקך וי"ל דגבי קרוב סבור שאומר אמת שהרי של אביהם היה השדה ולא אסיק אדעתיה לומר אייתי ראיה אבל לנכרי מסיק אדעתיה למימר אייתי ראיה עידי מכירה: **לא** שנא עביד עיטדא לא מחתינן · וא"ת דבה"ה (ב"ב דף כט: ושם ד"ה אבל) אמרינן עטדא קלא אית לה וי"ל ביתומים החמירו יותר*: **דלמא** שכיבא סבתא · וא"ת הא דתנן פרק כל הגט (גיטין דף כח· ושם ד"ה והניחו) המביא גט ממדינת הים והניחו זקן או חולה נותנין לה בחזקת שהוא קיים וי"ל דסבתא הגיעה לגבורות דהתם אמרינן כי הגיע לגבורות חיישינן °אך קשה דבסמוך אמרינן הלכך פלגא יהבינן לאחתא תרי תלתי הוה לה למיתב דאפילו שכיבא סבתא מסתמא ברתא לא שכיבא דליכא למימר דברתא נמי הגיעה לגבורות דאם כן סבתא איתפלגא ותו ליכא למיחש דלמא שכיבא כדאמר בגיטין (שם) כיון דפלג פלג וי"ל דגבי גט דוקא אמרינן בחזקת שהוא קיים משום עיגונא וכן בשביל אכילת קרבן ותרומה אבל הכא אדרבה החמירו בנכסי יתומים להחזיק הסבתא וברתא במתה דאמרינן לעיל דאפי' בעביד עיטדא לא מחתינן אע"ג דאית לה קלא אי נמי הכא שנשבו חיישינן טפי דלמא מתו לפי שעשו להם יסורין: **מוקמינן** ליה אפוטרופוס · ואם תאמר והא אין מורידין קטן לנכסי שבוי ומשמע אפי' על ידי אפוטרופוס דהא משמע דאי ודאי לא שכיבא סבתא הוה יהבינן כל נכסי לאחתא ואמאי נוקי פלגא לינוקא על ידי אפוטרופוס אלא ודאי בכל ענין אין מורידין קטן דכיון שהקטן אדון האפוטרופוס אולי ישמע לקטן שלא לחרוש ושלא לזרוע וי"ל דהא דקאמר פלגא מוקמינן ליה אפוטרופוס לינוקא לא לאכול כל הפירות כדין קרוב היורד לנכסי שבוי אלא שישמור האפוטרופוס כדין אריס בחזקת סבתא ויתפרנס הקטן מזה וזה טוב מלתתם לאחתא שתאכל כל הפירות אם כדין קרוב היורד לנכסי שבוי: **שיצא** בלא חתימת זקן · הוא הדין אם יצא בחתימת זקן דאין נאמן לומר שהוא אחיו דא"כ לא שבקת חיי לכל בריה העשירים שכל אחד יאמר אני אחיך ועוד דהא תנן בפ' יש נוחלין (ב"ב דף קלד·) האומר זה אחי אינו נאמן אלא הכא מרי בר איסק לא היה טוען ברי אלא לא ידענא לך ולכך אם יצא בחתימת זקן אינו נאמן כיון שאינו מכחישו אלא אמר לא ידענא ליה: **זיל** את אייתי סהדי דלאו אחוך הוא · וא"ת וכי כל אדם עשיר אלם יצטרך להביא עדים שאין התובעו אחיו וי"ל דשאני הכא שאותו אמר שיש לו עדים ויראים להגיד א"ל רב חסדא שיעשה עמהם שיעידו ומרי בר איסק א"ל סוף סוף דהשתא נמי יעידו שקר מירתתי ויאמרו אחי או יאמרו שאינו אחיו יודעים אע"פ שיודעין ומשני תרתי לא עבדי חדא שישתקו מלהעיד וחדא שיעידו שקר ויאמרו אין אנו יודעים או שיאמרו אינו אחיו:

וכן

רבינו חננאל

מורידין אמר רבא ש"מ מדרב הונא אין מחזיקין בנכסי קטן ואפי' הגדיל זו השמועה של רב הונא בתחלת פ' האשה שנתאלמנה. ומדקדייק רבא משמעתיה דרב הונא ש"מ הילכתא כרב הונא והני מילי במקרקעי אין מורידין קרוב לנכסי קטן אבל מעות ומטלטלי אם היה הקרוב נאמן מורידין אותו וכך אמרו הגאונים דבמטלטלי לא חיישינן לקרוב*). ועוד ממעשה דההיא סבתא דהות לה תלת בנתא אישתבאי סבתא וחדא ברתא ומתה חדא מתרתי בנתא דאשתיירו ושבקה ינוקא. ושמעו דשכיבא סבתא אמרי תילתא יהבינן לברתה דהיא חולקא ותילתא יהבינן לינוקא דהוא חולקא דאימיה ואידך תילתא איסור ברתה דנשבת בהדיה היא והוינן מתחי הני קרובין בחולקא מיהו חד מינייהו הוא ינוקא ואין מורידין קטן לנכסי שבוי הילכך מוקמינן אפוטרופא לדנקא שהוא חצי השליש שהיה ראוי להיות ביד הינוקא ומינו דמוקמינן אפוטרופא להאי דנקא מוקמינן נמי אאידך דנקא. האי מעשה דיוקא כשמואל וכרב הונא: מרי בר איסק אתא ליה אחא מבי חוזאי אמר ליה לא ידענא לך איתי סהדי דהוא אחוך. אמר ליה רב חסדא זיל פלוג בהדיה אפי' בפרדיסי ובוסתני דשתלת דהאי אחוך הוא ואין מורידין קרוב בנכסי קטן ושלא ברשות יורדת לפיכך אין שמין לך כארים אבל קרוב לנכסי גדול כי האי גוונא שמין לו כארים. וכן נמי אי ידע דאית ליה אחי יעידי ומשבח השבח לאמצע דתנן הניח בנים גדולים וקטנים והשביחו הגדולים את הנכסים השביחו לאמצע וכן אמר רבא מתני'

נושא
מרי בר איסק
טוען אי מי
[illegible]

מבנה
פסק דבר ר' חסדא
תגובותיו של מרי

[ע"ש בתרגום ותמצא דטעות נפל בספרים וצ"ל עטרא וכן הוא בערוך וכ"כ רש"י בגיטין פו. ד"ה ועטרי]

גליון הש"ס

גמ' מרי בר איסק. עיין יבמות דף לה ע"ב תוס' ד"ה ר"ח: תוס' ד"ה דלמא וכו' אך קשה. עיין בתשו' מעיל לדקה סי' מח:

(יבמות פח. כתובות כז:) [ע"ש]

[יבמות פח.]

ב"ב קמב:

---

*) וכ"כ הרי"ף כאן בשם רב האי גאון ז"ל.